

ביטוח אבטלה

חוק ביטוח אבטלה נועד לאפשר למובטלים לתור אחר מקור פרנסה התואם את כישוריהם, תוך שמירה על רמת חייהם הנוכחית לפרק זמן שנקבע בחוק וזאת לצד קידום השוויון בחלוקת ההכנסות של מקבלי דמי אבטלה. דמי האבטלה בישראל מחושבים לפי נוסחה פרוגרסיבית: ככל שהשכר לפני האבטלה נמוך יותר, כך התשלום מחליף שיעור גבוה ממנו (שיעור החלפה פוחת) כך. במהלך השנים 2002-2015 הוכנסו בחוק תיקונים שהחמירו בדרך כלל את תנאי הזכאות לדמי אבטלה ולמענק לחייל משוחרר. ב-2016 השתנתה המגמה והחלה חקיקה מיטיבה. ב-2020, בעקבות משבר הקורונה והפסקת עבודה של רבים, הוקלו מאוד תנאי הזכאות, וב-2021 הסתיימו ההקלות בהדרגה והדבר הביא לירידה ניכרת במספר מקבלי דמי האבטלה. בשנת 2022 שיעור התעסוקה במשק חזר לרמתו שלפני משבר הקורונה. מספר המקבלים דמי אבטלה ירד משמעותית לעומת 2021, אם כי עדיין לא חזר לשיעורו טרם הקורונה (ראו להלן).

תנאי הזכאות לדמי אבטלה

דמי אבטלה משולמים למי שאינם עובדים אם צברו **תקופת אפשרה** כנדרש בחוק – 12 חודשי עבודה מ-18 החודשים שקדמו לאבטלה - והתייצבו בשירות התעסוקה כדי לחפש עבודה. מובטלים בני פחות מ-35 חייבים לקבל כל עבודה המוצעת להם, בעוד לבני 35 ויותר על העבודה המוצעת להיות **עבודה מתאימה**, כמוגדר בחוק מבחינת מקצוע, שכר ומרחק מהבית. דמי האבטלה משולמים בפעם הראשונה ובכל ארבעה חודשי אבטלה רצופים בעבור היום החמישי לאבטלה ואילך.

לדמי אבטלה זכאים:

- מי שפוטר מעבודתו.
- מי שהתפטרו מעבודתם – לאחר 90 ימי המתנה. מי שהתפטרו מסיבה מוצדקת (לפי נוהלי הביטוח הלאומי, לדוגמה הרעה בתנאי העבודה או התפטרות בגלל מצב בריאותי), ייחשבו כמי שפוטר.
- מי שיצאו לחל"ת ביוזמת המעסיק והם שוהים בחל"ת 30 יום לפחות.

משך התשלום וגובה התשלום

דמי אבטלה משולמים למרבית האוכלוסייה לתקופה של 50-175 ימים, בהתאם לגיל ולמצב המשפחתי. נשים בנות 57 או יותר (ילידות 1960 או לאחר מכך), הזכאיות מינואר 2022 לעד 300 ימים (לוח 1). גובה התשלום נקבע לפי הגיל והשכר הקובע (השכר בששת החודשים שקדמו

להפסקת העבודה חלקי 150) (לוח 2). בחמשת החודשים הראשונים הסכום המרבי לתשלום הוא כגובה השכר היומי הממוצע (422 ש"ח ב-2022), ומהחודש השישי (מהיום ה-126) – עד 2/3 השכר היומי הממוצע (281 ש"ח ב-2022). לנשים בנות 57-59 הסכום המרבי לתשלום מהיום ה-176 הוא 1.46% מהשכר הממוצע לפי חוק הביטוח הלאומי (154 ש"ח ב-2022). למשתתפים בהכשרה מקצועית שסיימו פחות מ-12 שנות לימוד – משך התשלום 138 יום, ולבעלי יותר מ-12 שנות לימוד – על-פי הגיל ומספר התלויים בהם.

לוח 1: תקופת הזכאות המרבית לדמי אבטלה לפי קבוצת גיל ותלויים

קבוצת גיל	עד 2 תלויים	3 תלויים או יותר
עד 25	50	138
25 עד 28	67	138
28 עד 35	100	138
35 עד 45	138	175
45 עד 57	175	175
גברים בני 57 עד 67	175	175
נשים בנות 57 עד 67*	300	300
חייל משוחרר**	70	70

* נשים ילידות 1960 או יותר. נשים שנולדו לפני כן זכאיות ל-175 ימים בדומה לגברים.
** ראו הערה 1 בפרק זה.

לוח 2: גובה דמי האבטלה כאחוז מהשכר לכל חלק של שכר*

חלק השכר של המובטל	עד גיל 28	מעל גיל 28
חלק השכר עד מחצית השכר הממוצע**	60%	80%
חלק השכר מעל מחצית השכר הממוצע ועד 3/4 ממנו	40%	50%
חלק השכר מעל 3/4 ועד מלוא השכר הממוצע	35%	45%
חלק השכר השווה לשכר הממוצע ועד לשכר המרבי המבוטח	25%	30%

* לא מוצג יחס החלופה במלואו, אלא רק את יחס החלופה לפי חלוקה לרמות בתוך השכר.
** השכר הממוצע לפי סעיף 2 בחוק הביטוח הלאומי.

חיילים משוחררים

דמי אבטלה: חייל משוחרר חייב בתקופת אכשרה של שישה חודשי עבודה בשנה הראשונה לשחרורו. גובה התשלום 80% משכר המינימום, לתקופה מרבית של 70 יום (לוח 1). בתקופת משבר הקורונה הורחבו תנאי הזכאות למי שהשתחררו בשנים 2019-2020 (ראו להלן "שינויי

1 בפרסום זה: גם בן/בת שירות שהשלימו 24 חודשי שירות לאומי או אזרחי עד שנה לאחר השחרור. חייל משוחרר שהשלים תקופת אכשרה גם ללא שירותו הסדיר, ויש עימו שלושה תלויים או יותר, זכאי ל-138 ימים. עד יוני 2007 חיילים משוחררים היו פטורים מתקופת אכשרה וזכאים לדמי אבטלה בשנה הראשונה לשחרורם.

ביטוח אבטלה

חקיקה"). **מענק לחייל משוחרר**: משולם למי שעבדו שישה חודשים לפחות במהלך השנתיים שלאחר השחרור **בעבודה מועדפת או נדרשת** כהגדרתן בחוק (ב-9,950 ש"ח). חייל שמיצה את זכאותו לדמי אבטלה אינו זכאי למענק.

שינויי חקיקה 2022–2020

תוספת ימי אבטלה לנשים בנות 57 ויותר

- מינואר 2022 גיל הפרישה לנשים עולה בהדרגה מ-62 ל-65. בעקבות כך נקבע כי נשים מובטלות בנות 57 ויותר יקבלו תוספת של עד 125 ימי אבטלה וכן הארכת שנת הזכאות בחצי שנה נוספת: לבנות 57-59 הסכום המרבי לתשלום מהיום ה-176 הוא 1.46% מהשכר הממוצע לפי חוק הביטוח הלאומי (154 ש"ח בינואר 2022). מהיום ה-176 ואילך מי שתסרב להכשרה מקצועית יישללו לה ימי התוספת.
- בגיל 60 חוזרת ההגבלה של הסכום המירבי להיות 66.67% מהשכר היומי הממוצע לפי חוק הביטוח הלאומי (281.36 ש"ח בינואר 2022). כמו כן, מהיום ה-176 לדמי האבטלה ואילך מבוטלות ההפחתות ושילת הזכאות למי שמסרבת להכשרה מקצועית או להצעות עבודה.

ביטול הפחתה בגין השתתפות בהכשרה מקצועית

- למשתתפים בהכשרה מקצועית משולמים מלוא (100%) דמי אבטלה במקום 70% (מ-8/2020 עד סוף 12/2021 כהוראת שעה ומ-1/2022 נקבע בחוק).

דמי אבטלה כהכנסה מעבודה

- דמי אבטלה ייחשבו להכנסה מעבודה לצורך קביעת הזכאות לגמלאות האלה: אזרח ותיק, שאירים, נכות כללית, הבטחת הכנסה ודמי מזונות (מ-3/2020 עד 02/2023 כהוראת שעה ולאחר מכן כחוק).

דמי אבטלה לעצמאים בתחום התרבות ולמורי דרך

- עובדים עצמאים בתחום התרבות ומורי דרך עם "רכב אשכול"³ יכולים לצבור תקופת אכשרה שתזכה אותם בדמי אבטלה כפוף לשאר התנאים בחוק (מ-9/2020).

ביטול דמי אבטלה למי שיצאו לחל"ת ביוזמה

- בוטלה הזכאות לדמי אבטלה ליוצאים לחל"ת מיוזמתם גם אם הסיבה לחל"ת מוצדקת לפי נוהלי הביטוח הלאומי (מ-7/2021).

2 ראו גם **דוח שנתי 2021**, פרק אזרח ותיק, תיבה: הקלות במבחן הכנסות למקבלות ומקבלי קצבת אזרח ותיק או שאירים עם דמי אבטלה.

3 רכב להסעת תיירי חוץ.

שינויי חקיקה בעקבות משבר הקורונה

ב-2020 פרצה מגפת הקורונה ומאות אלפי עובדים פוטרו או הוצאו לחל"ית (חופשה ללא תשלום). כדי לסייע לעובדים אלה, התקבלו כמה שינויי חקיקה זמניים במסגרת הוראת שעה, נגיף הקורונה החדש. מרביתם בוטלו במהלך 2021.⁴

להלן שינויי החקיקה שנקבעו בתקופת הקורונה כהוראת השעה והתקיימו ב-2022:

הקלות למי שזכאותם החלה לפני סוף 2021/6

- בוטלה ההפחתה של הסכום המירבי הנהוגה מהיום ה-126.
- בוטלו ימי ההמתנה (חמישה) לתשלום בכל תקופה של ארבעה חודשים רצופים מתחילת הזכאות.

הקלות לחיילים משוחררים

- למשתחררים ב-2019-2020: התקופה שבמהלכה אפשר לצבור חודשי עבודה מועדפת הוארכה ל-3 שנים מיום השחרור (במקום שנתיים).
- למשתחררים ב-2020: יכלו להתחיל עבודה מועדפת גם בשנה השנייה לשחרור במקום רק בראשונה, וללא צורך בתקופת אכשרה כנהוג בחוק.

הקלה בתביעות בעתיד

- לצורך זכאות לתביעות בעתיד לאבטלה או למענקים בגין עבודה מועדפת לא הובאו בחשבון דמי האבטלה ששולמו על-פי הוראות השעה אלא רק אלה ששולמו על-פי החוק המקורי.

מקבלי דמי אבטלה

בשנת 2022 קיבלו כ-202 אלף מובטלים שונים דמי אבטלה למשך חודש אחד לפחות – ירידה של 76% לעומת 2021 (שבה קיבלו 844 אלף איש). הירידה במספר המקבלים היתה צפויה בגלל ביטול חקיקת החירום⁵ והתאוששות המשק, אך גם לעומת 2019 נרשמה ירידה (של כ-16%) בעקבות מיצוי הזכאות לדמי אבטלה בתקופת הקורונה, אי השלמת תקופת אכשרה חדשה ותהליך התאוששות וצמיחת המשק לאחר המשבר. כ-62 אלף אנשים קיבלו דמי אבטלה במוצע לחודש – ירידה של כ-82% לעומת 2021 (לוח 3).

מספר החודשים הממוצע לתשלום⁶ היה ב-2022 3.7 – נמוך בהרבה לעומת שנות משבר הקורונה (2020-2021) ונמוך במעט לעומת שנים קודמות (3.8 בכל אחת מהשנים 2017-2019). הסיבה לכך היא בין היתר משום שבתחילת שנת 2022 מספר המקבלים היה נמוך לעומת שנים קודמות, גם

4 לפירוט השינויים ראו דוחות שנתיים לשנים 2020-2021.

5 ראו דוחות שנתיים לשנים 2020-2021.

6 נמנו מספר החודשים ששולמו בהם דמי אבטלה לרבות תשלום בעבור חלק מהחודש.

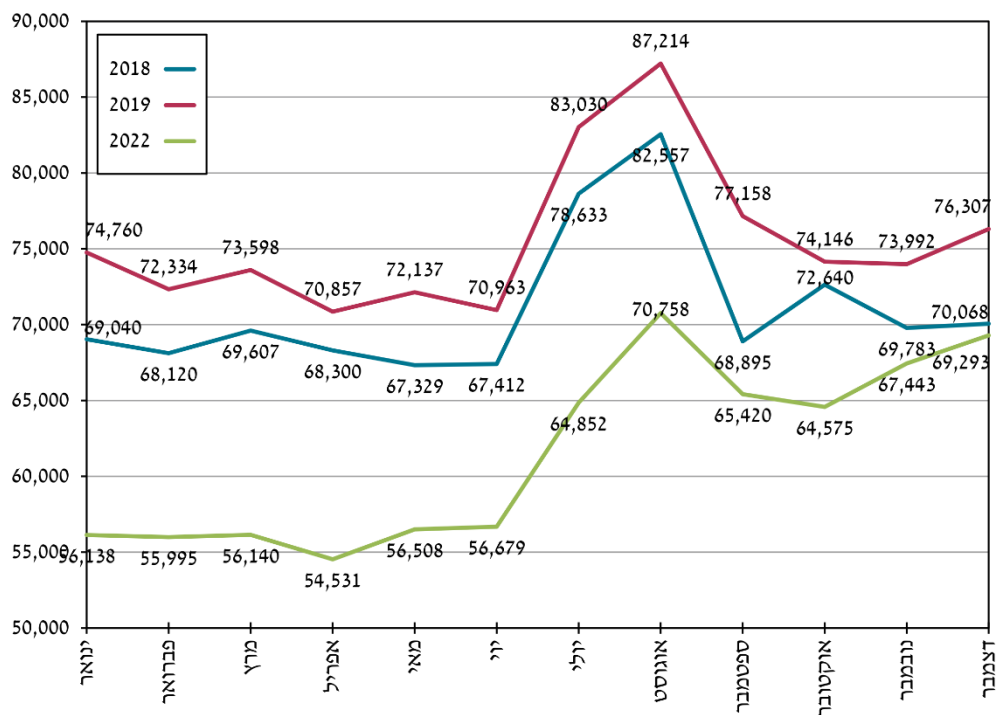
ביטוח אבטלה

לפני משבר הקורונה (ראו לעיל), שבמהלכה עלה המספר ובסוף השנה היה מספר המקבלים נמוך במעט לעומת שנים קודמות (תרשים 1).

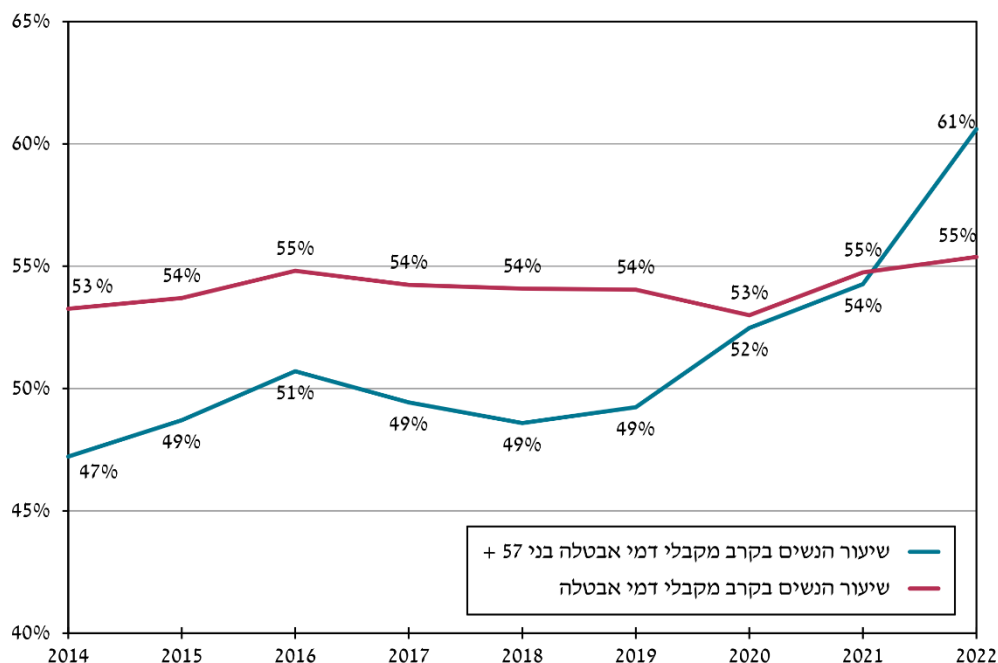
לוח 3: מקבלי דמי אבטלה (ממוצע חודשי) לפי מין, 2017-2022

שנה	גברים (חודשי אבטלה בממוצע)	נשים (חודשי אבטלה בממוצע)	סך הכל (חודשי אבטלה בממוצע)	שינוי שנתי (%)
2017	45% (3.9)	55% (3.7)	66,701 (3.8)	0.3
2018	45% (3.9)	55% (3.7)	71,032 (3.8)	6.5
2019	45% (3.9)	55% (3.7)	75,541 (3.8)	6.3
2020	46% (5.7)	54% (5.5)	530,771 (5.6)	602.6
2021	46% (5.0)	54% (4.6)	335,976 (4.8)	-36.7
2022	43% (3.6)	57% (3.7)	61,538 (3.7)	-81.7

תרשים 1: מקבלי דמי אבטלה לפי חודש ושנה 2018-2019, 2022

תרשים 2: שיעור הנשים בקרב המקבלים דמי אבטלה, 2014–2022 (דצמבר)

ימי זכאות לאבטלה

ימי הזכאות של המקבלים דמי אבטלה נקבעים על פי גילם ומספר התלויים בהם (לוח 1). משנת 2022 נשים בנות 57 ויותר שנולדו מ-1960 ואילך זכאיות לתוספת של עד 125 ימים נוספים (ובסך הכל ל-300 ימי זכאות). כלומר, התפלגות מקבלי דמי אבטלה על פי ימי הזכאות מעידה על הרכב המקבלים מבחינת גיל, מין והרכב המשפחה ולא על משך האבטלה.

לוח 4: מקבלי דמי אבטלה לפי ימי זכאות ומין, 2022

ימי זכאות מרביים	מקבלי דמי אבטלה	מהם: גברים (%)	אחוז בכלל המקבלים
50	19,358	38	10
67	17,378	44	9
70	1,428	58	1
100	39,195	46	19
138	39,989	42	20
175	77,885	48	39
300	6,585	-	3
סך הכל	201,818	44	100

ביטוח אבטלה

בשנת 2022 כ-40% היו זכאים ל-175 ימים או יותר, כלומר היו בני 35 או יותר כאשר התחילו לקבל את דמי האבטלה ואכן, הגיל הממוצע של המקבלים ב-2022 היה 39.6 בממוצע, ללא הבדל ניכר בין גברים לנשים (לוח 4).

השכלה ומין

התפלגות של מקבלי דמי אבטלה לפי השכלה (על-פי נתוני לשכת התעסוקה) מראה ששיעור האקדמאים בכלל המקבלים היה יציב, עם עלייה קלה בשנים הקודמות, עד 2018, וירידה ב-2019 ל-28% בקירוב. ב-2021-2020, שנות משבר הקורונה, הצטרפו למקבלים רבים שאינם אקדמאים כך שחלקם של האקדמאים צנח לכ-10% ובשנת 2022 עלה לכ-14% (לוח 5). בין 2019, טרום משבר הקורונה, ל-2022, שיעור האקדמאים ירד ירידה ניכרת לעומת הירידה בכלל המקבלים – כ-60% לעומת כ-19%.

בהשוואה בין גברים לנשים, גם ב-2022, בדומה לשנים קודמות, שיעור הנשים שקיבלו דמי אבטלה היה גבוה משיעור הגברים (57% לעומת 43% בהתאמה) אך בפער גדול לעומת שנים קודמות (55% לעומת 45% בהתאמה בשנים 2017-2019). בניגוד לשנים קודמות, מספר חודשי האבטלה הממוצע בקרב נשים היה גבוה קצת יותר לעומת המספר בקרב גברים (3.7 לעומת 3.6 בהתאמה), כנראה תוצאה של התוספת בימי האבטלה לנשים בנות 57 ויותר (ראו לעיל **שינויי חקיקה**) (לוח 3 ותרשים 2).

בעקבות הגדלת ימי הזכאות לנשים בנות 57 ויותר, ירד מספר המקבלות דמי אבטלה בין 2019 ל-2022 ב-16%, שיעור פחות מאשר בקרב הגברים – 22%. מגמה דומה אפשר לראות גם בקרב האקדמאים: ירידה של 56% בקרב הנשים ו-62% בקרב הגברים בין שתי השנים. כלומר, מספר הנשים המקבלות דמי אבטלה, אקדמאיות ושאינן אקדמאיות, ירד פחות מאשר מספר הגברים.

שיעורם של המשתתפים בהכשרה מקצועית מ-2007 עד 2022 היה נמוך מאוד – פחות מ-1%. ב-2022 היה השיעור 0.24% בממוצע לחודש.

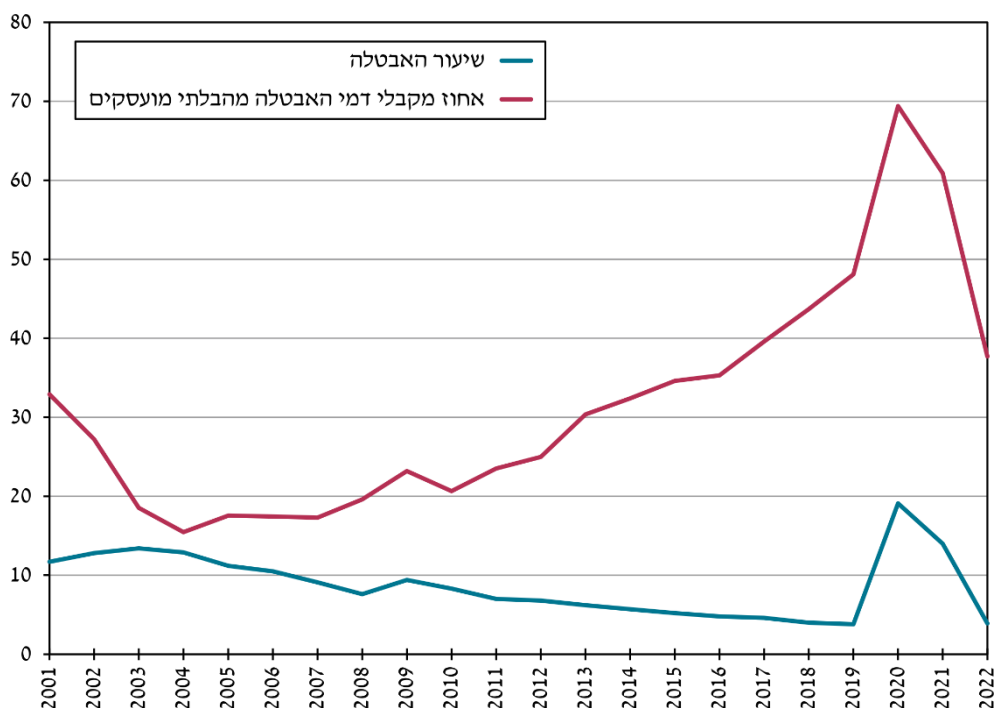
לוח 5: אקדמאים שקיבלו דמי אבטלה (ממוצע לחודש, אחוזים), 2017-2022

שנה	מקבלי דמי אבטלה בחודש בממוצע	אקדמאים בכלל מקבלי דמי אבטלה (%)	אקדמאים בכלל הגברים מקבלים דמי אבטלה (%)	אקדמאיות בכלל הנשים מקבלות דמי אבטלה (%)
2017	66,701	32.1	28.2	35.2
2018	71,032	32.0	27.3	35.7
2019	75,541	28.4	24.0	32.0
2020	530,771	10.4	7.9	12.5
2021	335,976	10.7	7.9	13.0
2022	61,538	14.4	11.6	16.5

מקבלי דמי אבטלה ובלתי מועסקים

ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) יש כמה הגדרות למובטלים או לבלתי מועסקים, הגדרות אלו אינן מייצגות את מקבלי דמי אבטלה.. לפי אחת ההגדרות, מובטלים/בלתי מועסקים הם מחפשי עבודה שלא עבדו כלל כשכירים או כעצמאים בשבוע שלפני הסקר. על-פי הביטוח הלאומי לעומת זאת, מובטל הוא מי שקיבל דמי אבטלה יום אחד בחודש לפחות. כלומר על-פי הלמ"ס לא כל בלתי מועסק מקבל דמי אבטלה ולא כל מי שמקבל דמי אבטלה הוא בלתי מועסק.

תרשים 3: שיעור האבטלה ושיעור המקבלים דמי האבטלה בקרב הבלתי מועסקים (אחוזים, ממוצע לחודש), 2001-2022*

* בשנים 2021-2020 הבלתי מועסקים כוללים את מי שנעדרו זמנית מעבודתם על פי נתוני הלמ"ס.

שיעורם של המקבלים דמי אבטלה בקרב הבלתי מועסקים עלה בהדרגה בשנים האחרונות. ב-2009, כשקוצרה תקופת האכשרה הנדרשת⁷ לקבלת דמי אבטלה, עלה שיעורם ולאחר מכן ירד ואז עלה בהדרגה בין 2015 ל-2019 מכ-35% לכמעט מחצית (כ-48%). בשנת 2020, עם הגידול החד באבטלה, זינק שיעור המקבלים דמי אבטלה בקרב הבלתי מועסקים והנעדרים זמנית מעבודתם לכמעט 70%, וב-2021 אמנם ירד ירידה ניכרת והגיע לכ-61%, אך היה עדיין גבוה בהרבה לעומת השנים שלפני כן. בשנת 2022 שיעור הבלתי מועסקים (ללא מי שנעדרים זמנית מעבודתם) היה 3.9% מכוח העבודה ושיעור מקבלי דמי אבטלה בהם ירד לכ-38% – פחות

7 ראו שינויי חקיקה בפרק אבטלה בדוח שנתי 2019.

ביטוח אבטלה

לעומת השנים הקודמות, ככל הנראה בשל הקושי להשלים תקופת אכשרה מלאה מאז תום הקורונה (לוח 6 ותרשים 3).

בשנים האחרונות, עד 2019, אפשר לראות שתי תופעות: שיעור הבלתי מועסקים ירד ושיעור המקבלים דמי אבטלה בהם עלה. הדבר נובע הן מההקלות בתנאי הזכאות שנוספו עם השנים והן מהעובדה שככל ששיעור המועסקים גדל, הסיכוי לצבור זכאות לדמי אבטלה עולה. שנים 2020-2021 היו חריגות - שיעור האבטלה בחודש ממוצע עלה עלייה חדה, שיעור הזכאים לדמי אבטלה בקרב המובטלים בחודש ממוצע לא רק שלא פחת אלא אף גדל מאוד. הסיבה היא הסיוע שניתן באמצעות הוראות השעה. בשנת 2022 שיעור הבלתי מועסקים ירד לרמה שלפני הקורונה ושיעור מקבלי דמי אבטלה בקרבם ירד אף הוא לשיעור נמוך בהרבה לעומת השנים שלפני הקורונה. הסיבות לכך הן מיצוי הזכאות לדמי אבטלה בתקופת הקורונה וגם העדר השלמת תקופת אכשרה חדשה לדמי אבטלה (תרשים 3 ולוח 6)

לוח 6: בלתי מועסקים ומקבלי דמי אבטלה (ממוצע לחודש), 2016-2022

שנה	בלתי מועסקים		מקבלי דמי אבטלה	
	מספרים מוחלטים (אלפים)	אחוז מכוח העבודה	מספרים מוחלטים	אחוז מהבלתי מועסקים
2016	188.3	4.8	66,500	35.3
2017	168.3	4.6	66,701	39.6
2018	162.6	4.0	71,032	43.7
2019	156.8	3.8	75,355	48.1
*2020	764.7	19.1	530,771	69.4
*2021	552.1	14.0	335,976	60.9
2022	163.4	3.9	61,538	37.7

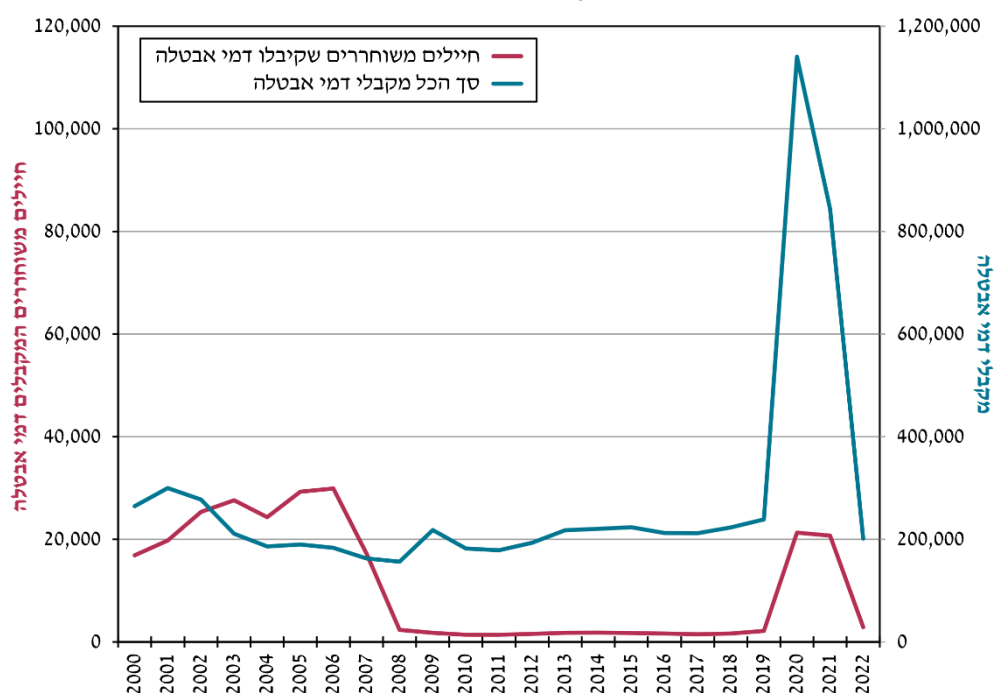
* לרבות מי שנעדרו זמנית מעבודתם.

חיילים משוחררים

- דמי אבטלה:** בשנים 2020-2021 עם העלייה בכלל המקבלים דמי אבטלה, הוכפל מספרם של החיילים המשוחררים ב-10 ויותר והגיע לכ-21 אלף, ושיעורם בכלל המקבלים עלה ל-2%. ב-2022 הנתונים חזרו לרמה שלפני הקורונה - כ-3,000 חיילים משוחררים שהיוו כ-1% מכלל מקבלי דמי האבטלה (תרשים 4). יצוין כי לאחר שבוטל הפטור מתקופת אכשרה לחיילים משוחררים ב-2007, ירד שיעור החיילים המשוחררים בכלל המקבלים דמי אבטלה מכ-10% ב-2006 ל-1% ופחות ב-2009-2019.
- מענק לחייל משוחרר בגין עבודה מועדפת:** ב-2022 קיבלו כ-13 אלף חיילים משוחררים מענק בגין עבודה מועדפת – עלייה של כ-4% לעומת 2021. ב-2020 הורחבו תנאי הזכאות למענק לחיילים שהשתחררו ב-2020-2019 ובמקביל הורחבה גם הזכאות לדמי אבטלה. מי שהיה זכאי גם למענק וגם לדמי אבטלה – נוכח אלה מהמענק, וזו אולי הסיבה לירידה

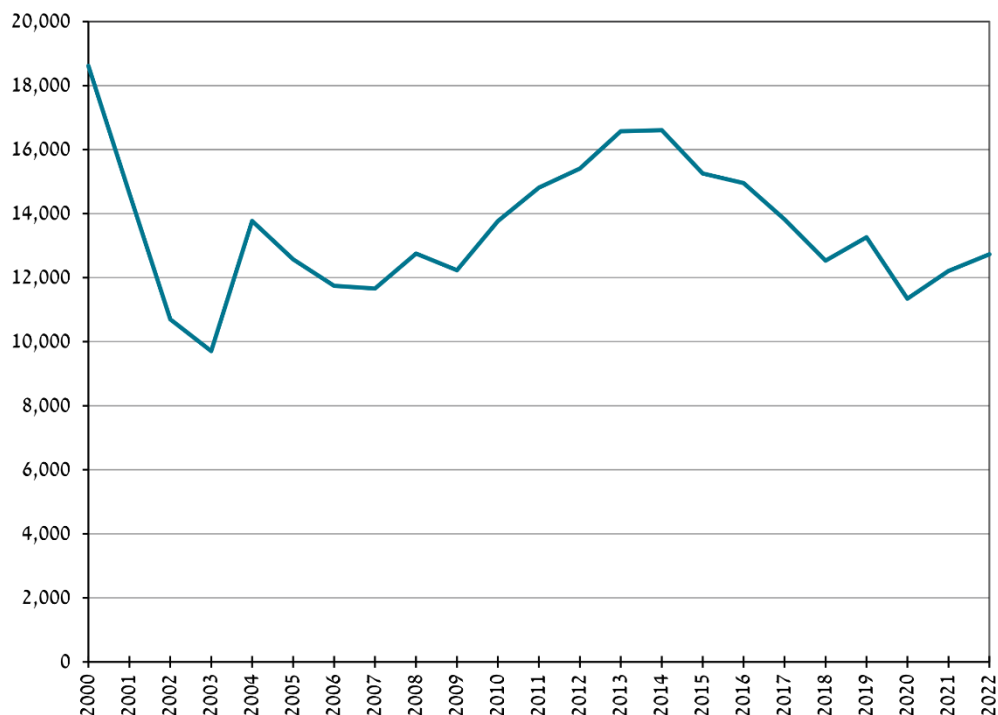
במספר המקבלים מענק לעומת השנה הקודמת, 2019.. מי שהשתחררו בשנים 2019-2020 יכולים להשלים את חודשי העבודה המועדפת בתוך שלוש שנים מהשחרור ואף להתחיל בעבודה המועדפת בשנה השנייה לשחרור גם ללא השלמת תקופת אכשרה לדמי אבטלה (ראו לעיל שינויי חקיקה), כך שיייתכן שזו הסיבה לעלייה במספר המקבלים מענק בשנה זו. גם לפני כן, ב-2019, עלה מספר המקבלים, כנראה בשל החלת הזכויות לחיילים משוחררים גם על מתנדבים בשירות הלאומי-אזרחי ב-2016-2017. (תרשים 5).

תרשים 4: חיילים משוחררים שקיבלו דמי אבטלה, 2000-2022

ביטוח אבטלה

תרשים 5: היילים משוחררים שקיבלו מענק בגין עבודה מועדפת, 2000–2022

עומק האבטלה (משך התשלום)

עומק האבטלה (מספר הימים ששולמו בעבורם דמי אבטלה) בשנת 2022 היה כ-100 ימים בממוצע לאדם, ושיעור המיצוי לאדם (מספר ימי האבטלה ששולמו כשיעור מסך ימי הזכאות) היה 88% בממוצע. הנתונים נוגעים למי שסיימו את תקופת הזכאות במהלך 2022, כלומר מי שהחלו את תקופת הזכאות בין פברואר 2021 לינואר 2022. יודגש שעד סוף יוני 2021 שולמו דמי האבטלה מעבר לימי הזכאות בהתאם להוראות החירום: מי שהחלו לקבל דמי אבטלה בין פברואר 2021 ליוני 2021 ומיצו את ימי הזכאות שלהם בתקופה זו היו זכאים בשל הוראת החירום לתוספת של ימי אבטלה, ולכן לחלקם היה שיעור מיצוי גבוה מ-100%, בייחוד צעירים שמספר ימי הזכאות שלהם נמוך. כ-54% מן המקבלים דמי אבטלה מיצו את מלוא תקופת הזכאות. שיעור המיצוי בקרב מי שהיו זכאים ל-67 ימי אבטלה או פחות הוא הגבוה ביותר (בני פחות מ-28 עם 2-1 תלויים) (לוח 1), כאמור בגלל תוספת הימים שמעבר לתקופת הזכאות - עד סוף יוני 2021.

כאשר משווים את הנתונים ל-2019, למי שסיימו את תקופת הזכאות שלהם לפני סוף המשבר, שיעור המיצוי היה אמנם גבוה (88% ב-2022 לעומת 79% ב-2019) אך עומק האבטלה נמוך יותר

100 ו-104 ימים בהתאמה). הסיבה לכך היא הרכב המקבלים: ב-2022 שיעור הזכאים לעד 67 ימים היה 25% מכלל המקבלים לעומת 16% בלבד ב-2019 (לוח 7).

לוח 7: עומק האבטלה* של מקבלי דמי אבטלה שתקופת זכאותם הסתיימה ב-2022 לפי התקופה המרבית

עומק האבטלה (ימים)	עומק האבטלה כאחוז מהתקופה המרבית (אחוזים)						סך הכל	תקופה מרבית (ימים)
	ממוצע	100%	76%-99%	51%-75%	26%-50%	עד 25%		
99.6	88.2	54.3	16.8	10.6	10	8.3	126,852	סך הכל
50.0	112.6	65.3	14.8	7.1	7.4	5.4	19,723	50
62.2	92.9	58.3	16	11.3	8.6	5.6	12,432	67
56.5	80.7	50.2	13.6	11.6	10.3	14.3	1,911	70
81.8	85.1	51.5	19.1	11.2	10.2	7.9	28,754	100
109.2	79.3	48.8	18.3	11.7	11.4	9.7	23,559	138
144.3	82.6	53	15.7	10.9	10.6	9.7	40,473	175

* מספר הימים ששולמו בעבורם דמי אבטלה.

גובה דמי האבטלה והיקף התשלומים

כאמור, דמי האבטלה בישראל, בדומה לתוכניות ביטוח סוציאלי אחרות, מחושבים על פי נוסחה פרוגרסיבית: ככל שהשכר לפני האבטלה נמוך יותר, כך יחליף התשלום שיעור גבוה ממנו (שיעור החלפה פוחת). כך מושגות שתי מטרות: גם ביטוח מפני אבטלה – פיצוי על הירידה ברמת החיים של מקבל דמי אבטלה ומשפחתו וגם קידום השוויון בחלוקת ההכנסות של מקבלי דמי אבטלה.

גובה דמי האבטלה הממוצעים כאחוז מהשכר הממוצע לפי חוק הביטוח הלאומי היה כ-50% מ-2013 עד 2019 (לוח 8). בשנת 2020, עקב עלייה גבוהה יותר בשיעור המקבלים שהשתכרו שכר נמוך בהשוואה לבעלי שכר גבוה, הוא ירד בחדות עד כ-43% מהשכר היומי הממוצע וב-2021 ירד עוד ל-40% ממנו. בשנת 2022 עלו דמי האבטלה הממוצעים ל-212 ש"ח ליום, כ-50% מהשכר היומי הממוצע בדומה לשנים קודמות. הפער בין התשלום הממוצע לנשים ולגברים גדל במעט יחסית ל-2021 אך עדיין נמוך מזה שב-2019 – 19% (לעומת 16% ב-2021, 18% ב-2020 ו-20% ב-2019). הסיבה היא בחלקה הגבלת התשלום לנשים בנות 57-60 מהיום ה-176 ואילך. ללא קבוצת נשים זו (שכאמור לא היו זכאיות לתשלום זה לפני 2022) הפער בין נשים לגברים היה 18% (תרשים 6).

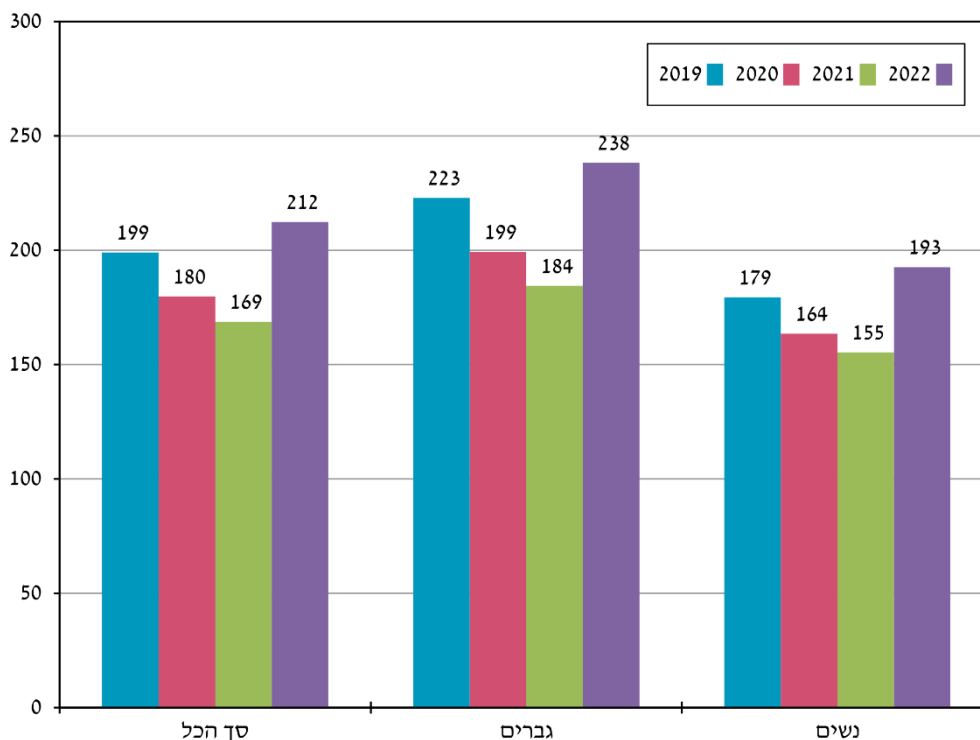
ביטוח אבטלה

לוח 8: דמי אבטלה ליום ביחס לשכר הממוצע ליום* (אחוזים), 2015-2022

דמי האבטלה ליום ביחס לשכר הממוצע ליום	דמי האבטלה ליום ביחס לשכר הממוצע ליום					סך הכל	שנה
	עד 1/4 השכר הממוצע	מ-1/4 עד 1/3 השכר הממוצע	מ-1/3 עד 1/2 השכר הממוצע	מ-1/2 עד 2/3 השכר הממוצע	מ-2/3 עד מלוא השכר הממוצע		
49.2	9.6	10.1	36.8	28.0	15.5	100.0	2015
49.3	9.8	10.0	36.6	28.0	15.6	100.0	2016
50.3	9.5	9.3	35.0	29.0	17.2	100.0	2017
50.4	8.6	8.9	36.0	28.1	18.4	100.0	2018
49.7	9.0	9.1	36.3	30.3	15.2	100.0	2019
42.6	17.2	14.4	37.0	21.5	9.9	100.0	2020
40.0	18.5	18.9	38.4	16.6	7.6	100.0	2021
50.3	8.3	8.7	34.1	29.4	19.5	100.0	2022

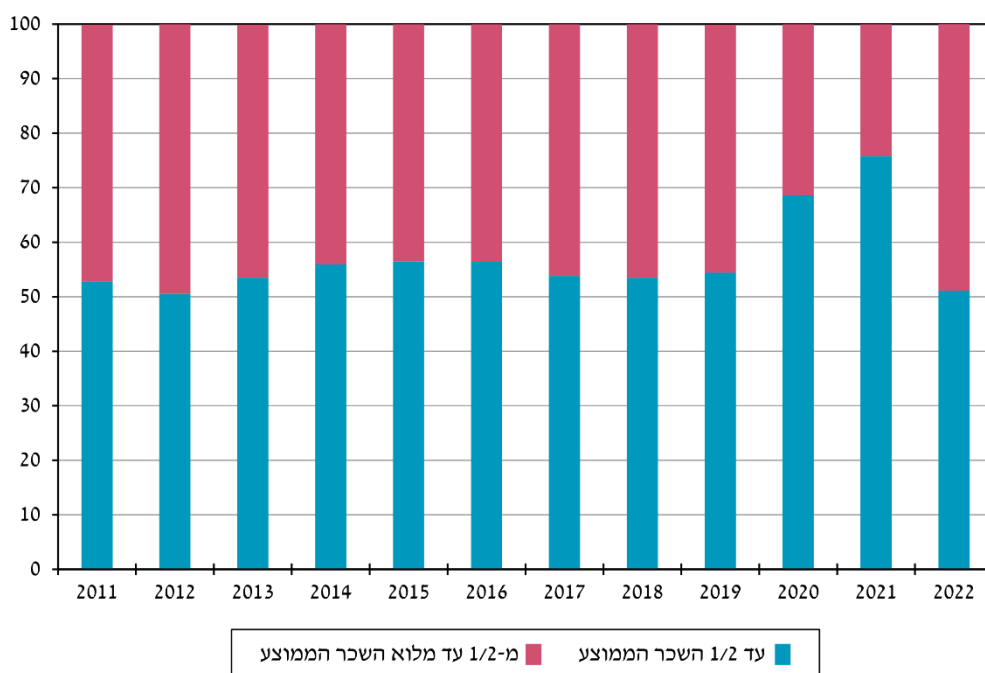
* השכר הממוצע ליום ב-2022 היה 422.04 ש"ח (לפי חוק הביטוח הלאומי).

תרשים 6: דמי אבטלה ממוצע ליום (ש"ח), 2019-2022

שיעור המקבלים דמי אבטלה בגובה מחצית ויותר מהשכר הממוצע לפי חוק הביטוח הלאומי היה בשנים 2011-2019 44%-49%. ב-2020 הוא ירד בחדות ל-31% וב-2021 הוסיף לרדת ל-24%. ב-2022 חזר השיעור לכ-49% - קצת יותר מאשר בשנים שלפני הקורונה. כנראה משום שבעלי שכר נמוך מיצו את זכאותם בתקופת הקורונה וכעת, משחלף די זמן, הספיקו לצבור תקופת אכשרה חדשה כך ששיעורם בקרב מקבלי דמי אבטלה חזר להיות כמו בשנים קודמות (תרשים 7).

תרשים 7: דמי אבטלה ליום ביחס לשכר הממוצע ליום*, 2012-2022

* שכר יומי ממוצע לפי חוק הביטוח הלאומי (422.04 ש"ח נכון ל-2022).

היקף התשלומים

ההוצאה הכללת לתשלום דמי אבטלה הסתכמה ב-2022 בכ-3.2 מיליארד ש"ח לעומת 19.5 מיליארד ש"ח ב-2021 ו-3.8 מיליארד ש"ח ב-2019 – ירידה ריאלית של כ-84% לעומת 2021 ו-20% לעומת 2019. הסיבה לכך היא שמספר המקבלים ב-2022 היה עדיין נמוך לעומת 2019. מספר המקבלים דמי האבטלה גדל בכל חודש אך חלק מאלו שנוספו במהלך השנה טרם מימשו את כל דמי האבטלה שהם זכאים להם (לוח 9).

ב-2022 שיעורם של התשלומים בגין דמי אבטלה בכלל תשלומי גמלאות הביטוח הלאומי היה כ-3% - נמוך במידה ניכרת לעומת שנות משבר הקורונה, 2020-2021 במידה מועטה גם לעומת השנים שקדמו למגפה (16%-ו-20% ב-2021 ו-2020 בהתאמה וכ-4% בשנים 2018 ו-2019).

ביטוח אבטלה

לוח 9: התשלומים לדמי אבטלה (מיליוני ש"ח), 2017-2022

שנה	מחירים שוטפים	מחירים קבועים (2022)	שינוי ריאלי (%)
2017	3,182	3,407	1.8
2018	3,462	3,677	7.9
2019	3,841	4,046	10.0
2020	23,572	24,975	517.3
2021	19,498	20,355	-18.5
2022	3,222	3,222	-84.2